

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การทารุณกรรมเด็กเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวและกลไกทางสังคมที่ไม่สามารถสร้างความปลอดภัยสำหรับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการกระทำจากบิดามารดา ซึ่งเป็นบุคคลผู้ให้กำเนิดเด็กรายนั้น และมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูและคุ้มครองเด็กให้พ้นจากอันตราย จะเป็นการทารุณกรรมเด็กที่สร้างความเสียหายแก่เด็กมากกว่าการทารุณกรรมเด็กที่กระทำโดยบุคคลนอกครอบครัว นอกจากนี้กระบวนการจัดการปัญหายังมีความยุ่งยากและซับซ้อนกว่าเพราะเป็นกระบวนการจัดการปัญหาการทารุณกรรมเด็กที่เด็กผู้เสียหายและผู้กระทำผิดมีความสัมพันธ์ต่อกันและเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้มีอิทธิพลในครอบครัว นอกจากความซับซ้อนในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดแล้วเมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนตัวของผู้กระทำผิดแล้ว พบว่าผู้ปกครองที่ทารุณกรรมเด็ก คือ ผู้ใหญ่ที่เติบโตมาจากการถูกเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมหรือเหยื่อของการทารุณกรรมในลักษณะเดียวกับที่ผู้กระทำผิดได้กระทำต่อเด็กที่ตนดูแล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กก็เป็นบุคคลที่ต้องการการบำบัดรักษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่นเดียวกับเด็กผู้เสียหายที่ต้องการการบำบัดฟื้นฟูผลกระทบจากการถูกทารุณกรรมหรือจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบเช่นกัน

เป้าหมายสำคัญที่สุดของการคุ้มครองเด็ก คือ การสร้างหลักประกันให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวได้อย่างปลอดภัย ครอบครัวที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก หมายถึง ครอบครัวที่มีผู้ใหญ่ซึ่งอาจเป็นพ่อแม่หรือญาติที่มีศักยภาพในการอุปการะเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตและได้รับการพัฒนาและปลอดภัยจากสภาวะอันอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ แต่เมื่อผู้ปกครองเป็นผู้ก่ออันตรายแก่เด็กด้วยตนเอง กระบวนการคุ้มครองเด็กจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายเข้ามาแทรกแซงการอุปการะเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง และมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นมาตรการที่สามารถสร้างหลักประกันเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็กได้และสนับสนุนให้เกิดการเยียวยาเด็กและครอบครัวให้กลับมาเป็นครอบครัวที่ทำหน้าที่ของครอบครัวได้อย่างสมบูรณ์อีกครั้ง จึงสามารถสรุปได้ในที่นี้ว่ากระบวนการคุ้มครองเด็กถูกทารุณกรรมที่มีประสิทธิภาพนั้นมีใช้เพียงการมีมาตรการในการคุ้มครองหรือฟื้นฟูสำหรับเด็กเท่านั้นแต่จำเป็นต้องมีมาตรการสำหรับฟื้นฟูหรือควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้กระทำผิดไปด้วยในเวลาเดียวกัน

ปัจจุบันกระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กนั้น มีทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา กลไกที่เกี่ยวข้องกับคดีครอบครัว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ และกลไกการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กลไกทางกฎหมายทั้งสามประการเข้ามาเกี่ยวข้องร่วมกันต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก แต่มีเป้าหมายของการดำเนินการที่แตกต่างกัน

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกลไกทางกฎหมายที่มีผลบังคับรุนแรงที่สุดในกระบวนการทางกฎหมายทั้งหมดที่บังคับใช้ต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก เห็นได้จากมาตรการบังคับของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ การรับโทษจำคุกและโทษสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมเด็ก คือ การจำคุกตลอดชีวิต ลักษณะการบังคับโทษทางอาญาเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการทารุณกรรมเด็กที่มีพฤติการณ์การทารุณกรรมร้ายแรง เช่น การล่วงเกินทางเพศเด็ก การทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับอันตรายสาหัส เป็นต้น แต่การลงโทษทางอาญาเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมต่อกรณีผู้ปกครองที่ทารุณกรรมเนื่องจากการขาดทักษะในการดูแลเด็ก หรือ ผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กเพราะปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น การเลี้ยงดูโดยมิชอบ ซึ่งผู้ปกครองที่กระทำผิดต่อเด็กในลักษณะนี้เป็นผู้ปกครองที่ยังคงมีความผูกพันที่ดีต่อเด็ก ยังคงมีความต้องการดูแลเด็ก แต่ขาดความรู้ความเข้าใจต่อการตอบสนองต่อความต้องการของเด็กอย่างถูกต้อง การนำผู้ปกครองกลุ่มนี้ไปปรับโทษจึงเป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก แต่มาตรการที่เหมาะสมสำหรับผู้ปกครองกลุ่มนี้คือการได้รับการเยียวยาพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่พ่อแม่และ การส่งเสริมความสามารถในการทำหน้าที่พ่อแม่ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการในลักษณะนี้ ดังนั้นเมื่อใดก็ตามที่ผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะมีผลบังคับต่อผู้ปกครองทุกกลุ่มด้วยวิธีการลงโทษทางอาญาแต่เพียงประการเดียว แม้ประมวลกฎหมายอาญาจะบัญญัติถึงวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้แต่การนำมาบังคับใช้ยังคงมีข้อขัดแย้งในแง่ของการตีความเงื่อนไขการบังคับใช้ เช่น การออกคำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดต้องเป็นไปเพื่อความปลอดภัยของประชาชนโดยทั่วไปมิใช่เพื่อความปลอดภัยของบุคคลเป็นการเฉพาะราย จึงไม่สามารถนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาบังคับใช้ได้ทางปฏิบัติ

กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งเป็นกลไกทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก โดยบัญญัติให้บิดามารดาที่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองต่อเด็ก ซึ่งการเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กนำมาซึ่งหน้าที่ที่ผู้ปกครองเด็กต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1567 อย่างไรก็ตามอำนาจปกครองของผู้ปกครองนั้นมีสิทธิหน้าที่ที่จะอยู่ติดตัวกับผู้ปกครองตลอดไป แต่อยู่บนเงื่อนไขของการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครอง กล่าวคือ หากผู้ปกครองประพฤติมิชอบต่อเด็กที่อยู่ในความปกครองหรืออยู่ในภาวะที่ไม่สามารถใช้อำนาจปกครองได้ เช่น กรณีผู้ปกครองประพฤติมิชอบต่อเด็ก

ก็จะเป็นเหตุที่สามารถถอนอำนาจปกครอง และผลของการถอนอำนาจปกครองนั้นทำให้ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างเด็กกับผู้ปกครองถูกตัดหรือถูกจำกัดในกรณีที่เป็นกรณีการถอนอำนาจปกครองบางส่วน

นอกจากนี้มาตรการของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กยังเป็นมาตรการที่บังคับใช้ได้กับบิดามารดาที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นไม่ครอบคลุมถึงผู้มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กตามข้อเท็จจริง ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำมาตราการนี้ไปบังคับใช้กับบิดาเลี้ยงหรือมารดาเลี้ยงที่ทารุณกรรมเด็ก หรือ บิดาเด็กที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกับมารดาเด็กได้ นอกจากนี้ข้อจำกัดข้างต้นของกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งแล้ว ยังเห็นว่าวิธีการถอนอำนาจปกครองเป็นมาตรการบังคับที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการลงโทษ คือ ถอนสิทธิที่ผู้ปกครองเคยมีแต่ไม่มีกลไกที่ทำให้เกิดการเยียวยาเหตุการณ์ที่ผู้ปกครองไม่สามารถทำหน้าที่ผู้ปกครองได้ ดังนั้นถ้าพึ่งเพียงมาตรการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งจึงยังไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองเด็กที่ถูกทารุณกรรมโดยผู้ปกครอง

กลไกทางกฎหมายมาตรการสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กคือ วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการสนับสนุนช่วยเหลือผู้ปกครองให้สามารถทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กได้อย่างเต็มที่ กระบวนการทางกฎหมายจะเข้าไปแทรกแซงครอบครัวยุติเมื่อมีเหตุอันน่าจะเป็นอันตรายแก่เด็ก ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

การทารุณกรรมเด็กถูกกำหนดเป็นความผิดตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และมาตรา 40 บัญญัติให้เด็กที่ถูกทารุณกรรมเป็นเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ จะเห็นได้ว่าการทารุณกรรมเด็กโดยผู้ปกครองเป็นกรณีที่ผู้ปกครองเป็นผู้ก่ออันตรายแก่เด็ก ดังนั้นกลไกที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กจึงมีลักษณะเป็นการเข้าไปแทรกแซงครอบครัวยุติเพื่อมิให้เกิดอันตรายในกรณียังไม่เกิดความเสียหายแก่เด็กแต่อยู่ในภาวะเสี่ยง เช่น กลไกตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ แต่หากเป็นกรณีเกิดเกิดความเสียหายแล้วนอกจากการควบคุมปัจจัยเสี่ยงแล้วกฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการควบคุมพฤติกรรมของผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็ก โดยเริ่มต้นจากการนำตัวเด็กเข้ามารับการคุ้มครองสวัสดิภาพเพื่อมิให้ผู้ปกครองมีโอกาสในการทารุณกรรมเด็กได้อีก ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ และผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปกครองโดยใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ จะเห็นได้ว่ากลไกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมีเป้าหมายสำคัญในการเยียวยาครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวสามารถกลับมาทำหน้าที่ได้อีกครั้ง ซึ่งมาตรการลักษณะนี้

เหมาะสำหรับผู้ปกครองที่มีความผูกพันที่ดีกับเด็กเนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองจะทำให้ผู้ปกครองรายนั้นสามารถกลับมาดูแลเด็กได้อีกครั้ง แต่อุปสรรคสำคัญของการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก คือ ไม่มีวิธีพิจารณาคดีเฉพาะ ดังนั้นการใช้และตีความกฎหมายจึงต้องอาศัยการตีความตามหลักความเป็นธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งความเป็นธรรมในกระบวนการคุ้มครองเด็ก คือ การตีความให้สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก

เมื่อพิจารณารูปแบบของกระบวนการที่เหมาะสมต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กพบว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเยียวยาผู้เสียหาย และเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดได้แสดงความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ตนได้ก่อให้เกิดขึ้นทั้งกับผู้เสียหายรวมทั้งความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นอกจากนั้นรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ยังเป็นรูปแบบที่ผู้เสียหาย ชุมชนและผู้กระทำผิดได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยมีกลไกทางกฎหมายเป็นกลไกสนับสนุน ซึ่งเป็นรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดและผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน และยังเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดมีโอกาสกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับผู้เสียหายอีกครั้ง ดังนั้น การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาประยุกต์ใช้ร่วมกับมาตรการต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมตามปกติ จะทำให้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เพิ่มมากขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายโดยทั่วไปและเป็นมาตรการที่ถูกระบุขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

แม้จะกล่าวว่าการบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีความเหมาะสมต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก แต่รูปแบบที่เหมาะสมนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก กล่าวคือ การนำรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้กับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กต้องเป็นกรณีที่ได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย และผู้ประสานงานต้องประเมินแล้วว่าเด็กผู้เสียหายหรือผู้ปกครองที่มีใช้ผู้กระทำผิดมีความพร้อม และมีความสามารถเพียงพอในการนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของเด็กเมื่อต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำผิด หรือแม้แต่ว่าผู้กระทำผิดเองก็ต้องผ่านการประเมินว่าเป็นผู้ปกครองที่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมในกระบวนการหรือไม่ ซึ่งผู้กระทำผิดที่จะสามารถเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ได้นั้น ต้องเป็นผู้ปกครองที่สำนึกผิดและยอมรับว่าตนเองได้ก่อความเสียหายแก่เด็กและมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเอง การสำรวจความพร้อมของผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนการมีการตัดสินใจใช้วิธีการตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์นี้เป็นการดำเนินการเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบจากการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อกันและเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกันมาก่อน และที่สำคัญที่สุดคือบุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นที่พึ่งพิงของเด็กทั้งสิ้น นอกจากนี้ข้อเท็จจริงที่ได้จากการประชุมกลุ่ม

ครอบครัวไม่สามารถนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานหลักบานในคดีอาญาได้เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้กระทำผิดให้ความร่วมมือในการเข้ารับการปรับพฤติกรรมหรือรับมาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญาและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดและมีส่วนรับผิดชอบในกรณีที่มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการทารุณกรรม

ในต่างประเทศมีแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับแนวทางกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ซึ่งพบในกระบวนการคุ้มครองเด็กของประเทศแคนาดาและกระบวนการคุ้มครองเด็กของประเทศนิวซีแลนด์ ทั้งสองประเทศนี้มีการนำรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ทั้งระบบการคุ้มครองเด็ก ทั้งการใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งนำมาใช้ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดวิธีการคุ้มครองเด็กใน Children & Young Persons and Their Families Act 1989 หรือในการออกคำสั่งคุ้มครอง (Protection Order) ใน Domestic Violence Act 1995 และในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งพบว่าเป็น Sentencing Act 2000 , Parole Act 2000 บัญญัติให้ศาลรับฟังผลจากการประชุมกลุ่มครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีอาญารวมถึงการพิจารณากำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้กระทำผิดก่อนการปล่อยตัวผู้กระทำผิดที่พ้นโทษทางอาญาค้วย

กระบวนการทางกฎหมายของประเทศแคนาดานั้นนอกจากการใช้ Circle Sentencing หรือการประชุมกลุ่มวงกลมเพื่อนำเสนอแนวทางการลงโทษผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กซึ่งเป็นรูปแบบการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อย่างชัดเจนแล้ว ยังพบว่าในขั้นตอนการรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา ของศาลอาญานั้นนอกจากศาลจะรับฟังพยานหลักฐานที่พิสูจน์ความผิดของผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กแล้วยังกำหนดให้พนักงานอัยการนำเสนอข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นผลการประเมินสถานะของเด็กและครอบครัว รวมถึงการประเมินสถานะของผู้กระทำผิดซึ่งประกอบด้วยความรุนแรงของการทารุณกรรม ผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่เกิดจากการทารุณกรรมเด็ก แผนการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด แนวโน้มความสำเร็จในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำและแรงจูงใจของผู้กระทำต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา การรับฟังพยานหลักฐานในลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าศาลของประเทศแคนาดามีวัตถุประสงค์ในการค้นหาสาเหตุที่ผู้ปกครองทารุณกรรมเด็กเพื่อกำหนดวิธีการลงโทษที่สอดคล้องกับสาเหตุของผู้ปกครองแต่ละราย ซึ่งกระบวนการที่กล่าวมาถูกกำหนดไว้ใน Child Abuse Protocol ซึ่งเป็นแนวทางการบังคับใช้ Child and Families Services Act และ Criminal Code of Canada อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กของประเทศแคนาดา

ในส่วนของมาตรการบังคับที่บังคับใช้ต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กทั้งประเทศแคนาดาและประเทศนิวซีแลนด์มีการบังคับโทษทางอาญาต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก

ซึ่งเป็นวิธีการเช่นเดียวกับที่บังคับใช้อยู่ในระบบกฎหมายของประเทศไทย แต่จุดที่มีความแตกต่างจากกระบวนการของประเทศไทย คือ การมีมาตรการทางเลือกที่มีใช้มาตรการทางอาญา(Non-Criminal Approach) ซึ่งในระบบกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ของชนเผ่าเมารี(Maori Restorative Justice) ,กระบวนการบำบัดฟื้นฟูในชุมชน (Community Treatment Program) หรือการออกคำสั่งตาม Domestic Violence Act 1995 หรือ Guardianship Act 1968 เพื่อให้ผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กเข้าร่วมใน โปรแกรมการบำบัดต่างๆ ที่เหมาะสม และในระบบของประเทศแคนาดาซึ่งศาลรับฟังผลจากการประชุมกลุ่มวงกลมมาประกอบการพิพากษาคดี โดยศาลสามารถมีคำสั่งหรือคำพิพากษาตามมาตรการที่กำหนดจากการประชุมได้ ระบบกฎหมายของทั้งสองประเทศที่นำมาศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นระบบกฎหมายที่มีกลไกที่เปิดช่องให้สามารถใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษทางอาญาได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ยังไม่สามารถทำได้ในระบบกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน

มาตรการทางกฎหมายที่ปรากฏในระบบกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศแคนาดาซึ่งมีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาปรับใช้นั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นมาตรการทางกฎหมายที่เอื้อให้มีการไกล่เกลี่ยการบังคับใช้ที่สอดคล้องต่อสาเหตุของการกระทำของผิดของผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กซึ่งมีลักษณะเป็นเหตุปัจจัยรายบุคคลที่มีความแตกต่างกัน และมีระดับการทารุณกรรมที่มีความรุนแรงที่ต่างกันไป นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวสามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็กได้อีกครั้ง โดยที่ผู้กระทำผิดผ่านกระบวนการเยียวยาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือมีมาตรการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นอันตรายเพื่อมิให้มีโอกาสทารุณกรรมเด็กได้อีกเมื่อกลับมาใช้ชีวิตปกติในสังคม อันเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการยุติธรรมที่ใช้รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์และก่อให้เกิดผลในทางสมานฉันท์ในที่สุด

เมื่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยยังมีกลไกหลายประการที่ยังไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายเพื่อให้เกิดผลในทางสมานฉันท์ขึ้นได้จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวทางของกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันเพื่อให้มีมาตรการเสริมกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่บังคับใช้ต่อกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก ให้เป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีกลไกให้ผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กแสดงความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเด็กและครอบครัว และมีส่วนร่วมในการบำบัดฟื้นฟูเด็ก นอกจากนี้ยังต้องมีกลไกให้ผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กเข้าสู่กระบวนการปรับพฤติกรรม มีกลไกในการจัดความสัมพันธ์ที่เหมาะสมและปลอดภัยระหว่างเด็กผู้เสียหายกับผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็ก และเป็นกระบวนการที่ผู้เสียหาย สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมต่อผู้กระทำผิด ซึ่งพบว่าแนวทางของกระบวนการยุติธรรมที่ควรจะเป็นตามแนวทางของ

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สำหรับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กนั้น เป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีแนวทางดังนี้

- มีกลไกที่สามารถเบี่ยงเบนการดำเนินคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามปกติได้ในกรณีความผิดอันยอมความได้ หรือ การทารุณกรรมเด็กที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี ทั้งการเบี่ยงเบนในชั้นพนักงานสอบสวนโดยใช้วิธีการตกลงแล้วส่งต่อความรับผิดชอบไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กๆ เพื่อดำเนินการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามความเหมาะสมต่อไป หรือการใช้วิธีการชะลอการฟ้องเพื่อให้ผู้ปกครองที่กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เข้าพบจิตแพทย์ผู้ใหญ่เพื่อการประเมินสภาพจิตและรับการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

- เมื่อคดีเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาล ซึ่งคดีที่เข้ามาถึงการพิจารณาชั้นนี้ควรเป็นคดีที่เป็น การทารุณกรรมที่มีอัตราโทษสูง เช่น การข่มขืนกระทำชำเราเด็ก หรือทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส หรือคดีที่เป็นความผิดอัตราโทษไม่เกินสามปีที่ผู้กระทำผิดไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดขึ้นแทนการลงโทษได้ ดังนั้น การรับฟังพยานหลักฐานของศาลควรมีกลไกในการรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องสถานะของเด็กและครอบครัว รวมถึงสถานะและสาเหตุของการกระทำผิด รวมถึงแนวทางที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี

- มาตรการบังคับทางอาญาต่อผู้ปกครองที่กระทำผิดต่อเด็กนั้นควรมีมาตรการแทนการลงโทษ เช่น การส่งเข้ารับการฟื้นฟูในสถานที่ควบคุมแทนการจำคุกในเรือนจำ หรือมีมาตรการที่เป็นเงื่อนไขก่อนการลงโทษ เช่น ส่งเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูเพื่อประเมินความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำ ก่อนพิจารณาพิพากษา ซึ่งหากผลการบำบัดรักษาประสบความสำเร็จผู้กระทำผิดอาจไม่ต้องรับโทษแต่หากผลการบำบัดรักษาปรากฏว่าผู้กระทำยังคงมีความเสี่ยงที่จะกระทำทารุณกรรมเด็กได้อีก หรือผู้กระทำผิดไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษา อาจต้องรับโทษและมีมาตรการควบคุมพฤติกรรมที่เป็นอันตราย เช่น การคุมประพฤติระยะยาว หรือ ห้ามประกอบอาชีพบางอย่างที่เกี่ยวเนื่องกับเด็ก เป็นต้น

- การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนนั้นสมควรมีการกำหนดให้ใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวโดยมีผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุมร่วมกับทีมสหวิชาชีพ รวมถึงตัวผู้กระทำผิดในกรณีที่เห็นว่ามีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ เพื่อร่วมกำหนดแนวทางในการจัดการปัญหา ผลของการประชุมกลุ่มครอบครัวจะถูกรายงานไปยังผู้รับผิดชอบคดีในขณะนั้นซึ่งแล้วแต่ว่าการประชุมแต่ละครั้งจัดขึ้นในขั้นตอนใด เพื่อประกอบการพิจารณาสิ่งคดีต่อไปและจะเป็นการเปิดช่องทางให้ผู้เสียหายและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดซึ่งจะทำให้

กระบวนการยุติธรรมสามารถกำหนดมาตรการบังคับที่สอดคล้องต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เสียหายได้

รูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สำหรับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะส่งผลให้เด็กได้รับการเยียวยาความเสียหายโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียหายทางด้านจิตใจที่จะไม่ทำให้รู้สึกว่าการบวนการทางกฎหมายก่อให้เกิดผลร้ายแก่ผู้ปกครองที่เด็กมีความผูกพัน จากวิธีการทางเลือกแทนการลงโทษซึ่งเป็นวิธีการที่พยายามทำให้ผู้ปกครองที่เคยทารุณกรรมเด็กกลับมาเป็นผู้ปกครองที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก ในส่วนของผู้กระทำความผิดเองจะได้รับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพความรุนแรงของตนเองกล่าวคือ หากเป็นผู้ปกครองที่มีแนวโน้มที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้จะได้รับโอกาสในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแต่หากเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมรุนแรงยากแก่การเปลี่ยนแปลงก็ต้องมีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้มีโอกาสกระทำผิดต่อเด็กได้อีก ซึ่งกระบวนการทางกฎหมายในลักษณะนี้สามารถทำให้เด็กที่ถูกทารุณกรรมโดยผู้ปกครองมีโอกาสได้กลับไปอยู่ในความดูแลของผู้ปกครองที่มีความพร้อมและศักยภาพในการอุปการะเลี้ยงดูและคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายอันเป็นกลไกการคุ้มครองเด็กที่สอดคล้องต่อประโยชน์สูงสุดที่เด็กพึงได้รับ

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการปรับกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กให้สอดคล้องกับแนวทางกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบอย่างละเอียดไว้แล้วในบทที่ 5 นั้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย เพื่อให้เกิดรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางข้างต้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การดำเนินการทางกฎหมายสำหรับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก สมควรนำวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวเข้ามาปรับใช้ในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยกำหนดให้ผู้เสียหาย ผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เช่น เครือญาติ ผู้นำชุมชน เข้าร่วมในการประชุม ร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในการกำหนดการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เพื่อนำผลสรุปจากการประชุมกลุ่มครอบครัวนำเสนอต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเช่น พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งพิจารณาคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก หรือผู้พิพากษาศาลอาญาในการดำเนินคดีอาญา ประกอบการออกคำสั่งคำพิพากษาต่อไป

2. ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามีความจำเป็นต้องบูรณาการมาตรการทางกฎหมายทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและมาตรการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการคุ้มครองเด็ก แต่ปัจจุบันกลไกทางกฎหมายยังมีข้อจำกัดหลาย

ประการที่ไม่สามารถทำให้เกิดการบูรณาการมาตรการต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้ จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีคุ้มครองเด็ก เพื่อให้บรรลุผลในทางสมานฉันท์ ดังนี้

กรณีที่ 1 ในกรณีการทารุณกรรมเด็กอันเป็นลักษณะการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นการทารุณกรรมเด็กที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนั้นยังเป็นการกระทำผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือการทารุณกรรมเด็กที่เกิดจากการขาดทักษะในการเลี้ยงดูเด็กหรือการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ซึ่งการกระทำผิดในกรณีนี้อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว จึงสมควรมีการบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีคุ้มครองเด็ก โดยการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว โดยมีแนวทางการพิจารณาดังนี้

1.1 วิธีพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กใช้บังคับในศาลเยาวชนและครอบครัวและศาลอื่นตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ฯ

1.2 กำหนดภาระการพิสูจน์ความผิดให้เป็นภาระการพิสูจน์ของผู้ปกครองที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำทารุณกรรมต่อเด็กเป็นผู้พิสูจน์ความรับผิดชอบศาลถึงการอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก

1.3 กำหนดมาตรฐานการพิสูจน์ความผิด โดยให้หลักการความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานตามหลัก Proof on the balance of probabilities โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ปกครองจะกระทำทารุณกรรมเด็กอีก หรือมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าน่าจะมีการทารุณกรรมเด็กอีก เนื่องจากเป็นกรณีที่อาจไม่มีพยานหลักฐานระบุชัดเจนถึงตัวผู้กระทำผิด

1.4 กำหนดให้ศาลสามารถนำวิธีแทนการลงโทษทางอาญามาบังคับใช้กับผู้ปกครองที่กระทำผิดได้ เช่น การดักเตือนโดยพนักงานสอบสวนแล้วออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ หรือ การส่งผู้ปกครองเข้าโปรแกรมการพัฒนาทักษะความเป็นพ่อแม่ หรือการใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกทารุณกรรมโดยผู้ปกครอง เป็นต้น

1.5 กำหนดให้นำวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัวมาใช้บังคับในกระบวนการพิจารณาคดี โดยพิจารณาจัดให้มีการประชุมกลุ่มครอบครัวได้ในชั้นพนักงานสอบสวนโดยมี

พนักงานอัยการร่วมในการประชุมกลุ่มครอบครัวร่วมกับสมาชิกในครอบครัวและนำเสนอผลการประชุมกลุ่มเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาออกเป็นคำสั่งหรือคำพิพากษา

กรณีที่ 2 ในกรณีการทารุณกรรมเด็กอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวง สมควรบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาคดีคุ้มครองเด็กตามที่เสนอในข้อ 1 ที่บังคับใช้ต่อกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมาบังคับในศาลแขวง เมื่อมีการพิจารณาคดีอาญาที่เป็นกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก

กรณีที่ 3 กรณีการทารุณกรรมเด็ก อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุก เกิน 3 ปีขึ้นไป เป็นการทารุณกรรมเด็กที่มีความรุนแรง เช่น การทำร้ายร่างกายเด็กจนได้รับอันตรายสาหัส หรือการข่มขืนกระทำชำเราเด็ก เป็นต้น ซึ่งการกระทำผิดในกรณีนี้อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลอาญา สมควรมีการปรับปรุงแนวทางการพิจารณาคดีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก ดังนี้

3.1 ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ศาลสามารถใช้วิธีการประชุมกลุ่มครอบครัว ในชั้นพนักงานอัยการก่อนพนักงานอัยการสั่งฟ้องคดี หรือในชั้นศาลก่อนการออกคำสั่งคำพิพากษา หรือก่อนผู้กระทำผิดพ้นโทษ เพื่อนำผลการประชุมกลุ่มครอบครัวมาประกอบการพิจารณาออกคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล

3.2 บัญญัติแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานของศาลในคดีผู้ปกครองกระทำผิดต่อเด็กโดยให้ศาลรับฟังพยานพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงสภาวะของผู้กระทำผิด แนวทางการบำบัดฟื้นฟู ความเป็นไปได้ในการบำบัดฟื้นฟู รวมถึงแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามแนวทางที่ปฏิบัติในการพิจารณาคดีอาญากรณีผู้ปกครองกระทำผิดต่อเด็กของศาลอาญาประเทศแคนาดา

3.3 ปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาในส่วนของการรับผิดของผู้ปกครองที่กระทำผิดต่อเด็กให้ศาลสามารถใช้วิธีการแทนการลงโทษหรือการรอการลงโทษบังคับใช้แก่ผู้ปกครองที่กระทำผิดต่อเด็ก

3.4 ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขในการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ยังเป็นข้อจำกัดในการบังคับใช้ กล่าวคือ การเปลี่ยนเงื่อนไขการขอให้กักกันให้สามารถร้องขอกักกันได้แม้ว่าเป็นการกระทำผิดครั้งแรกหรือไม่เคยถูกพิพากษา

มาก่อน และปรับแก้เงื่อนไขการขอห้ามเข้าเขตให้สามารถร้องขอได้แม้ว่าเป็นการออกคำสั่งเพื่อประโยชน์ของบุคคล

3.5 บัญญัติให้พนักงานอัยการมีอำนาจใช้วิธีการชะลอการฟ้อง หรือสั่งไม่ฟ้องคดีเมื่อมีการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ปกครองที่กระทำทารุณกรรมเด็กไปปฏิบัติ เพื่อเป็นเงื่อนไขในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นปัญหา

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาออกระเบียบเกี่ยวกับคดีโดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจในการชะลอการร้องทุกข์ในกรณีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ กรณีการทารุณกรรมเด็กโดยผู้ปกครองซึ่งเป็นการกระทำผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี เพื่อจัดให้มีการประชุมกลุ่มครอบครัวซึ่งหากมีวิธีการที่เหมาะสมกว่าการดำเนินคดีอาญาให้พนักงานสอบสวนส่งต่อความรับผิดชอบไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ฯ เพื่อพิจารณาสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและครอบครัวต่อไป

5. เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย โดยอาจพิจารณากำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ปกครองกระทำทารุณกรรมเด็ก ในลักษณะเดียวกับ Child Abuse Protocol ของประเทศแคนาดา

6. เพื่อเตรียมการรองรับการบังคับตามผลคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลซึ่งอาจมีวิธีการอื่นแทนการลงโทษ เช่น การลงผู้ปกครองเด็กที่กระทำทารุณกรรมเด็ก เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู หรือพัฒนาทักษะการเป็นพ่อแม่ ดังนั้น หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาดังกล่าว เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงยุติธรรม ในฐานะรักษาการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข อาจมีแผนงานร่วมกันในการวางแผนงานหรือกิจกรรมเพื่อรองรับการปฏิบัติตามคำพิพากษา เช่น การพัฒนาสถานบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่กระทำผิดทางเพศต่อเด็กที่มีลักษณะเป็นสถานบำบัดแบบควบคุม การพัฒนาโครงการการบำบัดฟื้นฟูในชุมชน เป็นต้น